

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ (1940-2009)¹

Πέθανε στις 22 Ιουνίου απρόσμενα κι αθόρυβα, χωρίς τις συνηθισμένες αγγελίες θανάτου. Έτσι η μετάστασή του ήταν σαν να μη συνέβη. Ωστόσο η απουσία του από τα πολιτιστικά δρώμενα έγινε αισθητή.

Σπούδασε Αρχαία Ελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική της Αθήνας (1963) και συνέχισε αργότερα μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (King's College), από το οποίο έλαβε τον διδακτορικό τίτλο Ph.D.

Γαλουχημένος στον συγκερασμό του ανθρωπισμού τού W. Jaeger, στον οποίο μυήθηκε από τον Μέντορά του Κ. Βουρβέρη, και ακολουθώντας την αγγλοσαξονική φιλοσοφική σκέψη, συνέβαλε ευρύτατα με το συγγραφικό του έργο και με ποικίλες δραστηριότητες στο να προσεγγίσει και να γνωρίσει ο σύγχρονος άνθρωπος την ουσία των κλασικών Γραμμάτων. Υπήρξε συνεργάτης του Προγράμματος Διεθνούς Βιβλιογραφίας για την Ελλάδα (Synopsis) στα κλασικά.

Το 1966 έγινε βοηθός του καθηγητή Κ. Βουρβέρη. Την περίοδο 1967-1974 παραιτήθηκε από τη θέση του και δίδαξε στην ιδιωτική εκπαίδευση και φροντιστήρια προετοιμασίας για τις πανεπιστημιακές εξετάσεις. Το 1974 πήρε το διδακτορικό του από το King's College του Λονδίνου και το 1975 επανήλθε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με τον νόμο για την "Αποκατάσταση της Νομιμότητας στα ΑΕΙ". Το 1977 έγινε επιμελητής και το διάστημα 1977-1979 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (Φιλοσοφική Σχολή, Ρέθυμνο) με απόσπαση. Στη συνέχεια εκλέχτηκε επίκουρος καθηγητής.

Ειδικεύτηκε στον Θουκυδίδη, τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη. Στους συγγραφείς αυτούς επικεντρώνονται οι πραγματείες και ερευνητικά έργα που έχει συγγράψει. Εκπόνησε επίσης πολλά άρθρα, βοηθήματα και διδακτικά εγχειρίδια για τους φοιτητές και έγραψε ευάριθμες βιβλιοκρισίες. Παράλληλα ασχολήθηκε επισταμένως με ζητήματα συγκριτικής φιλολογίας και λογοτεχνικής κριτικής, ενώ αρθρογραφούσε τακτικά στον ημερήσιο τύπο (εφημ. *Η Καθημερινή*). Στο τελευταίο τούτο μετερίζι είχε τη δυνατότητα να εκφράσει τη φιλοσοφία του και τις υποσυνείδητες αντιδράσεις του εναντίον καταστάσεων και προσώπων.

Ίδρυσε τη Στέγη Ελλήνων Αιμοδοτών (ΣΤ.ΕΛΛ.Α.), που πήρε ως ακρωνύ-

1. Το άρθρο για τον Ανδρέα Παναγόπουλο γράφτηκε, ενώ βρισκόταν ακόμη στη ζωή. Μετά ταύτα κατ' ανάγκη άλλαξα τους ρηματικούς τύπους από τον ενεστώτα στον αόριστο ή παρατατικό χρόνο. Η σκέψη ωστόσο μένει στον ενεστώτα.

μιο το όνομα της πεφιλημένης θυγατέρας του, θανάσιμα χτυπημένης σε αυτοκινητιστικό ατύχημα, ενώ συμμετείχε σε φοιτητική εκπαιδευτική εκδρομή στις ΗΠΑ.

Δίδαξε προσκεκλημένος από πανεπιστήμια της Ευρώπης (London, Berlin, Bologna, Belfast), της Κίνας (Nankai), των ΗΠΑ (Princeton, Rutgers University, N. Jersey, N. York, Los Angeles, Irvine). Με υποτροφία Fulbright μετέβη στο Irvine (UCI) και στο εκεί πανεπιστήμιο εκπαιδεύτηκε στη χρήση Η/Υ για την έρευνα και διδασκαλία της κλασικής φιλολογίας στο πρόγραμμα Ibycus: TLG Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας. Το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 προσκλήθηκε στην Κολομβία στο πανεπιστήμιο της Bogotá στο πλαίσιο πανεπιστημιακών ανταλλαγών του υπουργείου Παιδείας.

Θέματα της διδασκαλίας του αποτελούσαν όλες οι περίοδοι της ελληνικής λογοτεχνίας, από τον Όμηρο μέχρι τον εικοστό αιώνα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη γλώσσα (γραμματική και συντακτικό) και τη γραμματεία (στοχασμό) της κλασικής περιόδου.

Η πολύχρονη σταδιοδρομία του στη Φιλοσοφική Αθηνών σηματοδοτήθηκε από την έντονη παρουσία του και την άτεγκτη προσήλωσή του στα διδακτικά και υπηρεσιακά του καθήκοντα. Η συμπεριφορά τούτη δεν ήταν ανεκτή από την καθηγητική μονοκρατορία: έτσι αναγκάστηκε ο Παναγόπουλος ν' αναζητήσει απάνεμο λιμάνι, για να προσαράξει. Κατ' ευτυχή συγκυρία το πανεπιστήμιο της Πάτρας προσέφερε τότε την ποθητή λύση. Το 1998 εκλέχτηκε καθηγητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, και παρέμεινε μέχρι το 2007, οπότε συνταξιοδοτήθηκε, τοῦ δ' ὄλετο νόστιμον ἦμαρ (Ομ. α 168).

Παράλληλα συνεργαζόταν σε εβδομαδιαία τηλεοπτική εκπομπή με τίτλο "Εμείς και οι Αρχαίοι", την οποία συνέχισε μετά τη συνταξιοδότησή του στην Αθήνα με νέο τίτλο "Αόρατη αρμονία".

Η βιβλιακή του παραγωγή φτάνει τον αριθμό 26: τα 18 είναι νέα βιβλία και τα 8 ανατυπώσεις παλαιότερων εκδόσεων.

Από τα βιβλία του πρέπει να μνημονευτούν:

Θουκυδίδης: *Αιχμάλωτοι, όμηροι, εξόριστοι, φυγάδες και πρόσφυγες στον Πελοποννησιακό πόλεμο*, Αθήνα (Όμβρος) 1996.

Thucydides: Captives and hostages in the Peloponnesian war, Athens (Grigoris) 1978.

Θουκυδίδης Βιβλίο VII, Αθήνα (Καρδαμίτσα) 1996.

Πλάτων και Κρήτη, Αθήνα (Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία) 1981, (Αίολος) 1995.

Αριστοτέλης και Κρήτη, Αθήνα (Καρδαμίτσα) 1987, (Αίολος) 1996.

Τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό του λόγο διακρίνεται για την ορθότητα και τον στοχασμό του, και η ευκρίνεια της σκέψης του ήταν πάντοτε δήλη. Υπήρξε λάτρης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, προς τον οποίο έτρεφε θρησκευτική πίστη και τον οποίο επιδίωκε με το έργο του να φέρει ως επικουρία στη νεοελληνική σκέψη και πραγματικότητα.